

Laagdrempelige opvoedondersteuning: succesvolle voorbeelden

C. M. Tunzi · K. R. van der Veen

© Bohn Stafleu van Loghum 2016

Samenvatting Veel migrantengezinnen hebben behoefte aan ondersteuning bij het opvoeden van hun kinderen. Reguliere hulpverlening, bijvoorbeeld vanuit een sociaal wijkteam, weet deze gezinnen vaak niet te bereiken. Migrantenouders willen de indruk vermijden dat er problemen in de opvoeding zijn en dat er hulp nodig is.

Stichting Onderwijs Voorrang Eemland (SOVEE), een regionale organisatie die zich richt op het versterken van kansen van kinderen, heeft een aantal interventies ontwikkeld die goed aansluiten bij de behoefte van migrantengezinnen. We bespreken drie vormen van laagdrempelige opvoedondersteuning, zoals wij die in de praktijk aanbieden.

Trefwoorden migranten · opvoedondersteuning

Inleiding

Vanaf medio 2015 heeft ook de regio Eemland te maken met een grote toestroom van migranten/nieuwkomers. Sociale wijkteams, scholen en jeugdgezondheidszorg (JGZ) signaleren dat er behoefte is aan laagdrempelige opvoedondersteuning voor nieuwkomers met (jonge) kinderen. Veel van deze gezinnen hebben weinig sociale contacten, verkeren in een geïsoleerde positie en spreken de Nederlandse taal niet of onvoldoende. Hierdoor is het voor hen moeilijk hun weg in de samenleving te vinden. Zij zijn vaak niet bekend met voorzieningen die hen in hun rol als opvoeder kunnen ondersteunen of ervaren een drempel om van deze voorzieningen gebruik te maken.

C. M. Tunzi (✉) · K. R. van der Veen
Stichting Onderwijs Voorrang Eemland (SOVEE),
Amersfoort, Nederland
c.tunzi@sovee.nl

Om te voorkomen dat relatief eenvoudige vragen uitgroeien tot problemen waarvoor intensieve opvoedondersteuning nodig is, moet je ouders op tijd bereiken, steun bieden en toeleiden naar geschikte voorzieningen. Dit alles op een manier die door hen als prettig en niet bedreigend wordt ervaren.

SOVEE biedt verschillende laagdrempelige interventies aan die door migrantenouders als zeer positief worden ervaren. Een drietal wordt hieronder kort besproken.

Samen Opvoeden

‘Samen Opvoeden’ heeft als primair doel het versterken van de opvoedvaardigheden van ouders en daarmee het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen.

De interventie is laagdrempelig en kortdurend (gemiddeld 12 uur per gezin). Ouders kunnen kiezen tussen Nederlands-, Engels-, Frans-, Turks of Arabischspreekende opvoedondersteuners.

De opvoedondersteuners:

- bieden lichte opvoedondersteuning met praktische tips en adviezen over positief opvoeden en de ontwikkelingsstimulering.
- geven informatie, advies en begeleiding om het sociaal netwerk van het gezin te vergroten. Zij stimuleren ouders (meestal moeders) om actief deel te nemen aan de samenleving, door bijvoorbeeld het volgen van een taal cursus, het uitoefenen van een hobby buitenshuis of het oriënteren op (vrijwilligers)werk. Hierdoor neemt het zelfvertrouwen van moeders toe hetgeen een positief effect heeft op de rol als ouder.
- maken ouders en kinderen wegwijs in de wijk/stad. Het gezin krijgt informatie over handige en leuke voorzieningen en activiteiten en wordt gemotiveerd hiervan gebruik te maken. Zo nodig neemt de op-

voedondersteuner ouders en/of kinderen ‘aan de hand’ mee om zo de drempel van een eerste bezoek te verlagen.

Samen thuis in Nederland

‘Samen thuis in Nederland’ richt zich specifiek op migrantengezinnen waarbij sprake is van een groeiende kloof tussen ouders en schoolgaande kinderen. Via het onderwijs leren kinderen de Nederlandse taal en cultuur kennen en integreren ze snel in de Nederlandse samenleving. De (culturele) opvattingen van ouders en kinderen kunnen steeds verder uiteenlopen en zorgen voor spanningen en conflicten.

Bij ‘Samen thuis in Nederland’ worden gezinsmaatjes (stagiaires hbo Pedagogiek of Sociaal Pedagogische Hulpverlening) ingezet om samen met het hele gezin, door middel van sport, spel en andere activiteiten, over allerlei onderwerpen in gesprek te gaan. Er wordt gepraat over opvoeden in twee culturen, de waarde van sport, omgaan met verschillende waarden en normen, tweetalig opvoeden, huiswerk, school en ouderbetrokkenheid, vergroten van het sociaal netwerk en activiteiten in de wijk en stad.

De enthousiaste inzet van stagiaires die een halfjaar lang, een keer per twee weken langs komen, maakt deelname voor de gezinnen extra laagdrempelig.

Door ‘Samen thuis in Nederland’ krijgen ouders meer begrip voor de leefwereld van hun kinderen op school en in de buurt en een beter zicht op wat de Nederlandse samenleving van hen vraagt, maar ook te bieden heeft.

Thee met tips

Om ouders te bereiken die uit schaamte of angst iedere vorm van individuele ondersteuning afhouden, maar wel vragen over het opvoeden hebben, biedt SOVEE ‘Thee met tips’ aan.

‘Thee met tips’ is een bijeenkomst van ongeveer twee uur, gewoon thuis bij een van de deelnemers. Een moeder nodigt 4 à 5 andere moeders (vriendinnen, kennissen, burens) uit om samen met een voedondersteuner in algemene zin over opvoedsituaties te praten. De voedondersteuner begeleidt het gesprek en zorgt voor aanvullende informatie. Er kan ook gebruik worden gemaakt van het ‘Opvoedparty-

spel’ ontwikkeld door de pedagoog Katrien Laane [1]. Dit spel bestaat uit kaartjes met vragen over zeer uiteenlopende opvoedsituaties waardoor moeders spelenderwijs met elkaar in gesprek gaan over opvoeden.

Van de ene ‘Thee met tips’ komt de andere doordat enthousiaste moeders een volgende ‘Thee met tips’ met nieuwe deelnemers bij hen thuis organiseren. Het sociaal netwerk van de deelnemende ouders wordt zo vergroot en het wordt steeds normaler om samen over opvoeding te praten, ervaringen te delen, tips uit te wisselen en zo te leren van elkaar.

Een bijkomend voordeel is dat sommige moeders na ‘Thee met tips’ uiteindelijk toch de stap durven te nemen zich aan te melden voor individuele voedondersteuning.

Tot slot

Voor alle drie interventies geldt dat we ouders voornamelijk werven via ‘sleutelfiguren’, personen of organisaties die al contact hebben met het gezin. Denk hierbij aan de jeugdverpleegkundige, de peuterspeelzaal, de school, de voedselbank of het sociale wijkteam. Aanmelding kan eenvoudig via een telefoontje of een mailtje. Binnen een week maakt een voedondersteuner een eerste afspraak. Thuis, op school of ergens in de wijk, net wat ouders zelf willen.

Na afloop van het traject vragen we ouders wat de ondersteuning hen heeft opgeleverd. Cruciale succesfactoren blijken: naast de ouder staan, niet problematiseren, over de drempel helpen door mee te gaan naar voorzieningen en activiteiten, praktische tips en adviezen geven en – voor ouders die geen Nederlands spreken – communicatie in de eigen taal.

De voedondersteuning is voor ouders gratis. De gemeente Amersfoort financiert, voor de ontwikkeling van de interventie maken we gebruik van subsidies uit fondsen.

Literatuur

1. Laane K. Opvoedpartyspel – MultiCulti. Utrecht: Lunamare; 2012.

C.M. Tunzi, projectleider voedondersteuning SOVEE

K.R. van der Veen, adjunct-directeur SOVEE